

sin Tjeneste". Det er en Udtalelse, der svarer til det ærede Medlems Udtalelse her i Dag; maaske en Grad velvilligere overfor Lovforslaget, end Udtalelsen paa noget Punkt var, men dog i alt væsentligt svarende dertil.

Det ærede Medlem saa en Hovedvanskelighed deri, at det var frivilligt. Ja, det er jo klart, at hvis man kunde gennemføre det med eet Slag, ved en stor Overenskomst eller ved en Statsbeslutning, vilde Rækkevidden deraf være ganske anderledes stor, men jeg tror, vi maa erkende, selv de ivrigste Talsmænd for en Ordning af denne Beskaffenhed, at for noget saadant foreligger ingen praktisk Mulighed, og selv om der kunde skabes et Flertal derfor, ikke blot i dette Ting, men ogsaa i det andet høje Ting, vilde vi ikke kunne finde Former, under hvilke vi virkelig vilde kunne gennemføre dette med en saadan Pludselighed og paa saadan samlet Vis. En Ordning af denne Beskaffenhed, en Forandring af Samfundet, maa vokse gradvis frem, og jeg tror heller ikke, det kan undgaas paa dette Omraade saa lidt som paa mange andre. Det ærede Medlem havde imidlertid det Indtryk, at Sagen er fuldkommen frivillig fra Arbejdsgivernes Side, men i højere Grad Genstand for en Art Tvang fra Arbejdernes. Dertil tror jeg, man kan svare, at i de Tilfælde, hvor Arbejderne i en Virksomhed ikke ønsker en Ordning af en saadan Beskaffenhed, kan der jo slet ikke være Tale om at gennemføre den; Forudsætningen for Gennemførelse er Frivillighed fra begge Parters Side. I den Henseende er der ikke, saa vidt jeg kan se, den Forskel mellem de to Grupper, som det ærede Medlem talte om, Arbejderne staar i saa Henseende lige saa frit som Arbejdsgiverne. Kun gennem en Overenskomst mellem de to Parter kan der blive Tale om i de givne Tilfælde at gennemføre Nyordningen, og dér vil jeg endda tilføje, at jeg ser heller ikke, det ærede Medlem havde helt Ret, naar han henviste til den vedlagte Vedtægt, hvori man har opstillet Betingelserne for en Ophævelse af Ordningen; det ærede Medlem havde dér faaet det Indtryk, at Ordningen kunde ensidigt ophæves af Arbejdsgiverne uden Hensyn til Arbejderne. Efter den Bestemmelse, som findes i Vedtægten — jeg tror, det er Stykke 8 —, skulde Forholdet være dette, at til Ophævelse af Ordningen med en vis Frist krævedes der Flertal dels af Arbejdernes Aktierepræsentanter og dels af Arbejdsgivernes Aktierepræsentanter og de øvrige Aktieindehavere, altsaa indenfor

begge de to Aktiegrupper skulde der være Flertal, eller ogsaa skulde der være to Trediedel Majoritet for Ophævelse. Saadan uden videre at ophæve Ordningen er man da ikke i Stand til efter den Regel, der her er opstillet. Men for øvrigt bør jeg vel gentage, hvad jeg tidligere, ved Forelæggelsen af Lovforslaget, har nævnt, at den paa-gældende Vedtægt jo ikke er tænkt som en Art Grundlov, der skal benyttes i alle Tilfælde, men at den kun er opstillet som et Eksempel paa, hvorledes man kan gøre det, et Eksempel, der nærmest er Udtryk for de Anskuelse, som kom til Orde indenfor Arbejdskommissionen hos de paa dette Omraade mest interesserede Medlemmer.

Det ærede Medlem hævdede dernæst, at Betydningen af, at en vis Række af Virksomheder gik over til en Ordning af denne Karakter, vilde være ganske ringe, som en Draabe i Havet, naar man ikke tog en samlet Ordning, men lod det udvikle sig lidt efter lidt. Ja, det afhænger jo naturligvis af, i hvilket Omfang det sker; hvis det kun sker i en fire, fem, seks, syv Tilfælde, kan man ikke regne Virkningen for meget stor, men hvis det sker i nogle Hundrede Tilfælde i et Land som Danmark, hvis det kommer til at omfatte ti, tyve, tredive Tusinde af de ca. halvandet hundrede Tusinde Arbejdere, som Storindustrien har, saa tror jeg, at meget er vundet, og saa vil det have Følger ogsaa langt ind i deres Rækker, der staar udenfor. Og denne Betragtning om en Draabe i Havet, ja, den kan man jo anvende om saa mange Nydannelser, der langsomt gror frem; man vilde med fuldt samme Ret og samme Styrke have kunnet anvende den om hele den Husmandslovgivning, der begyndte herhjemme en Gang i Halvfemsene. Den begyndte meget beskedent, og ganske langsomt er den vokset op til at faa den overmaade store Betydning for Vilkaarene paa Landet, som den i dette Øjeblik har, og jeg ser ikke rettere end, at vi meget vel kan gaa den samme Vej paa dette Omraade.

Det ærede Medlem sagde saa, at i mange Tilfælde vilde den Indflydelse og Medejendomsret, Arbejderne fik, betyde saa lidt, at det mest var Følelsen af en Ejendomsret, at det mest var noget psykologisk, der opnaaedes derved, og han henviste i saa Henseende til, hvad jeg har sagt. Jeg er ikke helt uenig med det ærede Medlem i dette, i mange Tilfælde vil det maaske ikke være mere, men allerede dette vilde være meget. Med Hensyn til Andel i det samlede Udbytte af Produktionen, med Hensyn til materielle Livsvilkaar er Arbej-